

Издавањ Суботом.
Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ за год-
ну ф. 6, за по године ф. 3,
за четврт године ф. 1 и
50 новчића.
За АУСТРО-УГАРСКУ
за годину ф. 6, за по год.
ф. 3, за четврт године ф.
1 и 50 новчића.
За СРБИЈУ за годину
ф. 7 за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се
плаћеним писмима на
средњу администрацију
Црногорца на Цетиње,
може се и каргом упу-
тицом на пошту у Ко-
лонију. Дописи пишу се уредни-
тву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се
реда 5 новч. За огласе ве-
и на дуже вријеме мање

Телеграфске вијести.

Бечки „Кореспонденц-биро“ јавља:
ЛОНДОН, 2. Августа. — Пар-
ламент престолном бесједом затворен
изјављује неутралност Инглешке, док
јој се интереси не дирну. Држи да је
наступно згодан тренутак, и жели, да
се Инглешка заузме предложити по-
вратак мира под условима угоднијем
за част обадвију нојујућих странака,
за јавну безбједност и за напредак
осталијех народа.

Ко ратује свирјепствима?

Пред петнаест дана, као на један
миг, дигше се сви одпусти и пре-
граде, те бујица турске крике и вике
о тобожњим свирјепствима руске
војске поплави сву штампу, која кла-
ња корану и храни се турскијем ме-
дидијама. Мађари, шта више, ударише
у такозване митинге и пучке скуп-
штине, на којима се тобоже у име
човјечности и цивилизације дерало и
кривило на руско дивљаштво и крво-
лочтво, којем да рат против Турској
води. Да и сама мађарска влада нађе
се »у име човјечности« побуђеном,
да држње тијех скупштана не само
незабрани него да и њихове депутације
прима и резолуције уважи.

Но ко је и мало поштено мислио,
ко је ијоле вјеровало у безгранични
безобразлук турскијех лакова, није
могао ни часа посумњати, да су те
вијести проста и безрамна измишљот-
вина, којом су се хћела да забашуре
и маскрају ужасна крволочтва и не-
човјечна дивљаштва, што су их Турци
отворили на биједијем Хришћанима.
Ми смо са ужасом и трепетом исче-
кивали скори одјек и вапај у пакле-
нијем мукама уздишућих; и ето
што данас чујемо: Ни сам пакао није
кадар да изуми првијех мука и гро-
зота, којима азијатска дивљач истреб-
љује јадни хришћански народ и раће-
не на бојишту ратнике! Паклени зло-
дух турски изумно је један, досад
нигад нечувени начин умарања јад-
нијех жртава: Закопавање живи-
јех људи!

На душу и поштење онијех без-
душника, који хћедоше ова к небу
впијућа злојела сакрити и бацањем
на другог маскрати; на душу њихо-
ву ове за осветом вапијуће жртве!

И тако ето прво него смо ми
могли и очекивати, открише се тур-
ске лажи и измишљотине испод
црнога плашта, којем хћедоше по-
кварене душе, да сакрију срамотна и
човјештво понижујућа дјела азијат-
ског варварина и да их набаце по-
штеном и свијетломе руском оружју,
које баш пошло, да тој ђаволској
игри на Балкану учини крај и конач.

Пошто него што Кембал и
Велеслеј, војени заступници ингле-
шке владе, ове велике душманице и-
сточнијех Хришћана, категорично изја-
више, »да су гласови о свирјеп-
ствима руске војске проста
лаж«, стижу сада са свијех страна
извјештаји не само о противном, т. ј.
о свирјепствима турске војске, него
и о нечувеном безобразлук, којем
су Турци ове гласове ковали и рас-
туривали. Многи дописници бијашу
сиљени, да поменути извјештаје под-
писују, многи су на то наведени и
преварени, дочим су другијем потни-

си кривотворени, те као што прво
бијаше односна штампа пуна речени-
јех измишљотина, тако је сада прину-
ђена да своје ступце напуњава пори-
цањима и протестима дотичнијех до-
писника, којих су имена злоупотребе-
љена.

Дочим безобразне измишљотине
турске владе, којима хћедо, да по-
штени свијет омане, бијашу основане
на мистичнијем мотивима и изворима,
који нам, на пр. казиваху, како су
кореспонденти вијели ране од бајо-
нета, и неспоминући од чајијех, једн
одрускијех или черкескијех ба-
јонета, — послушајмо ево што нам
кажу извјештаји са друге стране:

«Као странци, који у својству за-
ступника некојих првијех органа јевропеј-
ске штампе бијашу припуштени, да при-
суствују предузећима руске војске, држимо
својом дужношћу, да јавно констату-
јемо дјела варварства, која почива
редовита турска војска, што јој
бијаше пошљерена обрана шипкан-
ског кланца.

У крвавијем бојевима од 17. и 18.
Јулија (по нов.), што се збише прије него
бијашу напуштена тамошња од Турака
подигнута утврђења, бијашу неки поло-
жаји од обадвијух итрака једно за дру-
гијем, заузимањим и ошт напуштани, при-
чем ниједна страна неимахше времена,
да уклони своје мртве и рањене. По свр-
шеном боју бијашу у великом броју оста-
вљени турски рањеници покупљени и на
једној равни од лекара противничке вој-
ске његовани; дочим од рускијех ра-
њеника, који бијашу тако несретни, да
падне на једном од Турака после узетом
мјесту неостаде ни један жив. Двадесет
до тридесеторици истијех бијашу подси-
јане главе, многима бијашу изодрезане
ноге, руке, уши, нос и полни удови а
грудн са јатаганима измрцварене. Главе
бијашу однесене у турски лагер, ње их
после по обављеном заузећу утврђења
нађоше руски војници. Својим власти-
тијем очима гледали смо ове одјечене
главе и осакаћена гјелеса. Код некојих
од њих било је виђети по згрченијем ми-
шицама и засукањим удовима, да су те
грозне муке осакаћења на живима извр-
шене. Ми најбоље једно тако посјечено
и осакаћено тијело још на болничарски-
јем ношпама, на која га бијашу дигли ње-
гови другови, а недалеко од тога лежаху
исто посјечени лешеве обадвијух носи-
лаца, са вршом црвенога крета на
лијевијем раменима.

Пошто се држимо потпуно овога, што
смо вијели, препуштајући самијем очевид-
цима боја, да посвједоче још једну поврје-
ду међународнога права, којој су се
Турци учинили кривима тијем, што иста-
коме двије парламентарске заставе само
зато, да на Русе, који се мирно држаху,
одмах отворе ватру, подастиремо суду
свијетног свијета ту противност, која се
је првог дана после боја огледала на ра-
стојању од, не више, него 100 метара: На
једној страни више од 50 муслиман-
скијех рањеника, ње их лекари руске вој-
ске његују по прописима човјечности; а
на другој хрпа одрезанијех глава, као
најгрозни трофеј варварства редовите тур-
ске војске.

Казанлик 21. Јулија (п. н.) 1877.
С. В. Brachenburg, свр. потпуковник до-
писник за „Times“.

Dik di Lonlay, свр. кореспондент за „Mo-
niteur Universel“ и „Monde Illustré“.

H. de Lamoth, свр. дописник за „Temps“.

J. L. Pellicer свр. дописник за „La Illu-
stration Espanola Amerikan“.

За истинити препис:
Управитељ дипломатске писарне:
Нелидов свр.

Кавијем образом да се сад пред
поштенијем свијетом покажу они на-
зови-чорскомузби, који у свом славе-
нождерском заносу изгубише и појам
о поштењу, о правди и истини? Хоће

ли саде ником да поникну и да се
застиде они лондонски и пештански
клеветници, који учинише атентат на
част и поштење једнога племенитога
народа и његове војске и да сакрију
турске крваве ужасе, које сав свијет
данас згражају? Срам их било пред
Богом и људма!

Ратне вијести.

Ни овога пута немамо да саопшtimo
никакве важније и поуздане вијести, која
би нам положај на руско турском бојишту
у другој слици представила, него што је
био после боја код Плијевне. На журна-
листичке комбинације и предпоставке, које
се обично извађају према партајскијем по-
будама дотичнијех ковача и измишљача,
није се осволити, дочим су саме ратујуће
странке замукле и притајале се. Турци
нам ни овога пута неимају да јаве ника-
ква даља резултата од њиховијех разтру-
бљенијех победа код Плијевне. Из овога
обостраног мучања толико се смјело мо-
же закључити, да Турци после својих
успјеха код Плијевне неимаху ни снаге
ни одважности, да се њима окористе; те то
стоји, да се они несматраху толико јакима,
да даље наставе своју офанзиву, чиме су
руском војсковођству дали довољно вре-
мена, да може своја поткрепљења благо-
времено привући и за даљи се нападај
довољно спремити. Зато нећемо дуго че-
кати на предузеће нападаја од руске
стране.

Најважније је за данас то, што из Ца-
риграда јављају, да је турска војска
оставила Сухум-Кале, а стијем на-
пустила и обалу кавкаскога приморја те
се оканила даљег покушавања, да у Кав-
казу распрострањим устанак. Овијем оду-
тањем турскијем од свога тамошњег
предузећа добива Русија најмање 50.000
расположиве војске, која ће се сада моћи
употребити за операције проти турској
Арменији.

— 27. Јулија дошао је њемачки цар
Вилем у Ишел, ње га је дочекао цар
Франц Јосиф. Овај састајак царева, како
јављају, био је врло некрен и пријазан,
чему у знак именован је цар Вилем аус-
тријског престолонаследника Рудолфа
власником једне своје уланске пуковнице.
За овај састајак вели „Пол. Коресп.“, да
му је у духу присуствовао и трећи
друг, цар Александар.

— На питање Лајарда, инглешког
посланика у Цариграду, изјавила је тур-
ска влада, да је Галипоље толико ут-
врдила и посаду му појачала, да се може
минути и без доласка инглешке флоте.

— Најновије вијести гласе, да је аф-
ганистански емир навијестио Ни-
глешкој свети рат. Ово би доиста
била заслужена награда Дизраилевој вла-
ди, која је толико подстрекала Мухаме-
данство на свети рат проти Русији. »Ко
под другим јаму копа, сам се закопа.«

— Каковом озбиљношћу мисле Руси
предузети офанзиву у Азији може се најбо-
ље одтуда виђети, што су тамошњу војску
удвоостручили; три дивизије, Молер,
Ромишески и Сатисов, отправљене
су пут Кавказа, те ће бити веће на свом
одређењу, ове дивизије износе до 70.000
војника, тако да ће сада све кавкаске вој-
ске бити преко 120.000. Осим тога одре-
ђено је 60.000 људи за угушење устанка
у Кавказу.

— Из Трнова јављају, да је тур-
ска војска поклада све хришћане у граду
Ловчи. Исто тако крволочтво учинише
Турци и у Јени-загри, ње су јадне Хриш-
ћане све живе закопали!

— Јављају, да се је Кембал, ин-
глешки војени пуномоћник у Мукгар-па-
шину главном стану с овцијем посвађао
и да је отишао пут Ерзерума.

— На подстицање Мађара хћели су
и неки пољачки чифути у Лавову да др-
же митинг, на ком се је по мађарском
калупу имало протестовања проти тобож-
нијем свирјепствима Руса; но влада је
забранила обдржавање истога. Исто
забрањује влада обдржавање и славе-
нијех, антитурскијех митинга, као на пр.
у Словенској и у Ческој.

— Чим више Русија треба пријатељ
и сајузника, тијем боље показује се и
креност и саучешће Њемачке за Русај.
За знак признателности овијех симпатија,
накавили су Московљани послати Цар
Вилелму и Бисмарку адресу благодарно-
сти; дочим су Московски творничари закљу-
чили, да ће цару послати скупшцијем аз-
бум свијех најљепшијех погледа Москве
а московске госпође одлучиле, да ће ка
поклон кнезу Бисмарку навести и посла-
ти скупшцијем њилим.

— Осим царске гарде и првог ра-
реда ополчења, подићи ће Русија још ов
војску: 15. корпус, под заповједи гене-
рал-лајтнанта Константа; 16. корпус, по
ђен.-лајт. Ревускином; 17. корпус, по
ђен.-лајт. Крижановским, и 18. корпус
под њен.-лајт. Грабом. Сваки овај војен
збор изнаша 36 хиљада ратника.

— Из Цариграда јављају, да Турци
шаље војску под Сулејманом у Тесалију
и Елпир, јер да је Грчка почела заузима-
ти пријетећи положај.

— 23. Јулија свршила је крагује
вачка скупштина своја засједања, те је
распуштена; Кваз је стигао у Биоград.

Битка код Плијевне.

Дописник „Дели Њуса“ у главног
стану кнеза Шаховскога послао је сво-
ме листу, 800 редака дугачак телеграм
о битци код Плијевне. Из огромнога тог
критички писаног брзојавнога извјештаја
саопштавамо ми овђе главне моменте.

„Дне 10. Јулија добио је кнез Ша-
ховски заповијед, нека с једном коњани-
чком и с једном пјешачком бригадом и
Осман-пазари отиде пошријемо преко ра-
тишта с истока прама западу на Плије-
вну. Трећа дивизија 4. збора, која је тек
код Зимнице прешла преко Дунава, по-
слана је такођер проти Плијевне те став-
љена под заповједништво Шаховскога
Девети збор одређен је, да од Никопоља
комбинираним кретањем помогне такође
код навалe на Плијевну.

Чуло се је, да је Плијевну посјео збор
Осман-паши из Видина, појачан војском
из Софије и с апригорске границе, те да
је онђе свега скупа 35 до 40.000 људи.
Утврђени положај те војске стајао је по-
дукругом кроз више мјеста око Плијевне
у дужини од каквијех пет инглешки ми-
ља, те се упирао с обје стране опрајцима
о ријеку Вид иза Плијевне. Јака турска
предња војска стајала је код Гривице на
међи Бијеле, и на ту војску ударише одје-
љена под Шаховскијем.

Главни стан Шаховскога бијаше у
вечер дне 12. Јулија у Карагач-Бугарском,
каквијех 16 инглешки миља источно од
Плијевне на путу у Бијелу. Својим збо-
ром дошао је Шаховски из Осман-пазари
на подножју Балкана довле за шест дана.
Његов друг, заповједник барон Криденер,
стајао је исту ноћ у Чалисевату на путу
од Никопоља у Плијевну, те каквијех 11
миља сјевернозападно од Шаховскога
главног стана. Као старији ђенерал вођо
је Криденер по имену заповједништво, ра-
дио је ипак по упутству, које је добио
од великога кнеза Николе из Трнове.
Ноћу послје 16. Јулија дође из Трнове и
млађи ђенерал Скобелев у главни стан
Шаховскога; њему бијаше наложено, нека
у будућој акцији прими заповједништво
козачке бригаде у Шаховскијем збору.
Он је имао низ непријатељски фронт
одвести бригаду према југу и ако би ика-
ко могуће било појести Ловчу.

У јутру дана 17. Јулија диже се
кнез Шаховски из Карагача Бугарскога,
те оде разгледати низ пут у Плијевну
према Гривици, ње су јоште неколици
Руси, који су пали у последњем боју.
Војска није виђела Турке, ал је чула гру-
вање топова с југа с оне стране, којом је
Ркобелев отишао проти Ловчи. Шаховски
престаде напредовати, закрону према југу
и остаде у пребивалишу са једном бригадом
пјешачтва у равници код мјеста Пордини
(Порадима), дочил је друга пјешачка бри-
гада остала у линији за напредовање од
Карагача. Руски фронт разширио се је
тако далеко, колико је требало, да кон-
центрично удари на позиције код Плијевне

ично као и пруска гарда у немачко-аустријском рату против Лабургеу) и да њихово са стране захвати непријатеља бок.

Но таквијем одредбама треба времена тога је kneз Шаховски остао 17. Јулија послан у стану код Пордима, што су страже напријед послане, те намјериле на Турке код Радшова, Турнице, Богата и Слатине, у истој линији источно од Плијевне; по ноћи дође Кобелов натраг с пријавом, да су Ловча по околици лежећа мјеста чврсто утврђена и да је очито, да су Турци наоколо оју војску појачали.

У ноћи 17. и 18. Јулија чињене су њ припреме за битку, која се је очекивала у зору, пу генерал Криденер бијаше кључно очекивати још један дан дуље, да врши своје одредбе и да пусти војску, да се одмори од напорна хода. 18. Јулија је такође ништа учињено, те је војска неко што напријед поманута, да буде традан близу непријатеља. Послејне подне јано је у Шодрију ратно вијеће, у ком осим обадва заповједајућа генерала Криденера и Шаховскога присуствовали и дивизионари и бригадири. Одређено је, да акција има се почети у јутру у 5 сати штим коцентричним напредовањем против турских позицијама пред Плијевном и да има поћи у 4 сата. Сваки је знао, како то тешко заузимање, јер се је разгледаем дознало, да су Турци јачи, него што је с почетка мислило; из Видина бијаше међутим дошло 20.000 уредне војске. Свим тога бијашу турске позиције и по природи врло чврсте, а појачане су још и мјетно.

Ноћ између 18. и 19. Јулија бијаше то киповита, те се је војска почела напријед кретати тек у шест сати у мјесто 4 сата. Пјешачтва бијаше 32.000 људи и 160 пољски топова и са три бригаде њиховишта. На десном крилу имао је генерал Криденер читаву 31. дивизију у бојном реду и три пуковније 5. дивизије у резерви код Карагача; он је имао навали и у двије колоне, којих би свака имала бригаду. На лијевом крилу под kneзом Шаховским стајале су такође двије бригаде у бојном реду, једна од 30., а друга од 32. дивизије. Друга бригада 30. дивизије остаде код Пелишата у резерви.

Турци се размјестише у слици нешто апиљене подкове. Криденер је имао удати на лијево турско крило, које је стајало од Гривце до Виде, Шаховски на десно између Радшова и Виде. На лијевој руској страни стајао је Скобелов са својом бригадом козака, једним батаљоном јешака и једном батеријом, да држи назади турску војску на линији од Плијевне према Ловчи, да она не смета развоју Шаховсково војске за нападање. Надесној руској страни имао је Ласкаров са двије козачичке пуковније исти задатак у помоћ Криденеровој војсци.

Главна погрешка бијаше, што Криденер и Шаховски у истину небијашу између себе спојени, што су њихова два настрјајала предалеко један од другог и што леђу њима небијаше спојене војске, — главно пак зло бијаше, што је војска за навалу била преслаба. И припреме за најдештање топиштва изгубише много вредности тиме, што су валерене биле против врло разпрострањеним и чврсто направљеним топишким позицијама. Криденером оклијевањем добише Турци времена, да се утврде, а они употребеше ту корист.

Јутро бијаше магловито и тамно, по то узеше Руси као добро знамење. Војска се пролазила живањим клицањем мимо генерала kneза Шаховскога. Што се гјелесни својства тиче, неможе себи човек ни замислити бољи војника. Ишли су без телећака само у сурим хаљинама са стријељивом и нешто хране. Шаховскога десна колона удари напријед преко Пелишата и Згадевице, лијева против Радшова. Топиштво пође такође брзо радећ без престанка. Колоне су ишле двоструком ширином, како иду сатвије, а пред сваки батаљоном ступале су стријељачке сатвије. Кад су зашле с брежуљака у равницу, разширише се, како је то обичај руске тактике у отвореном пољу; Пушке стријељача носе 1200 крока (какових 1100 метарах), пушке осталих пјешака само половицу толико, ну ипак тако далеко, да у немачко-француском рату вије једна пруска пушка даље носила.

Криденер поче с десне стране нападати тек у пола десет сати, пуствив да једна батерија с брда пуца у турске окопне код Плијевне. С почетка чињило се је, да су Турци врло неспособни. Тек за неколико времена почеше одговарати, ал онда врло жестоко.

Плијевна лежи у најнижем дијелу долине, по којој се од мјеста, где су Руси стајали, вуку три јака реда бријежуљака према Плијевни. На средњем најјачем ста-

јаху турске позиције а cheval, три једна иза друге. Тај бријег није највиши; над њим господују она два друга. Јужни хрбат, преко кога су Шаховскога војске ишле напријед против Радшова, нијесу додуше појели Турци, ал је зато на сјеверном бријегу, на који је имао навалити Криденер, стајао један обок иза другог. Криденерови топови нијесу пуцали само у врх турски подкона код Гривце, него и у сјеверни турски бок, но Турци одговараху тако жестоко, да Криденерова војска није могла напријед те је морала дуго остати на мјесту.

Шаховски да би подупро Криденера, покуша додуше са своје главе с топовима обасипати Гривцу, али турски окопи бијашу ту тако високи, да им се је само мало могло нахулити. Стога мораше Шаховски од тога одустати те топове напирити против ближему Радшову. Заштићено том ватром топова, свије пјешачтво у долину међу брда, те после малена чаркања освоји с бајунетима Радшево, које су само башибозуци држали. Руси остадоше сада ту заклоњени. Руски топови бијашу турске на другој страни до скоро ушуткали, те се кренуше сада, да прођу долином и да с ону страну Радшева ударе на главни положај турски. Бијашу то четири батерије у окопима изнад мјеста, о којима се чињаше, да је најпрви с пријед од утврђења турскога средишта.

До овога времена, у 1 сат по подне, руско пјешачтво није управ ни било није у ватри, те се је бој водио само са топовима. Криденер надесном крилу једва је корак по корак могао напријед, али да се на Турке комбиновано удари с оба бока, Криденер морао је сада судјеловати. Ну да је Шаховски сада барем разабрао положај и претежити турску силу, на премо томе и радио! Криденер небијаше се јоште помануо напријед, будући су Шаховскога чете већ биле Турцима близу. По Шаховски, нестрпљив, одлучи самостално радити, те удари на Турке на своју руку. Но кад је укупна сила руска била преслаба, како ће онда моћи њезина половина успјети?

У пол треће уре поче други дио сада већ приметне битке. Шаховски, где дајући сам од батерија, где га Турци са његовом свитом обасипу са каргачима, мислио је, да је топиштво доста прокрчило пута пјешачтву и тако одлучи он, својих 12 до 15.000 момака послати против утврђеним окопима три пута јачег непријатеља, којег догађашња ватра топовах није ни најмање била уздрмала.

Пјешачтво, стојећи до сада мирно у заклоњеном положају, прими заповијед за навалу с радосним клицањем, те појри подвострученим кораком између батерија преко долине против смртним висинам на другој страни, дочим га топиштво појачаном ватром настојаше заклоњити. Али чим се чете у долину развише у двоструким сатвијама, поче турско зрње њихове редове реметати. Према их биваше све мање, ипак у дугој поворци јуришаху напријед. Пред њима нијесу никакви чаркаши (Plänker) били послани. Свеза поворке би до скоро прекинута, али зато придолажаху нове чете, попуњујући празнину. Ишло се ту управ као на хајку, да се до непријатеља, који из своих панчевих сипаше ватру, допре, очи у очи. Кључију хура! и без престанка пушкарају се у страшну грмљавину топовах, јуришаху тако чете и преко кукуруза напријед, док недопрјешете до турских позиција. Жестина борбе претвори се сада у бјесило. Све резерве, које су јоште стајале за бреговима, бише за јуришењима послане. Таласајуће се масе пјаху преко гомилах мртвијех и рањенијех.

Међутим је страшни и непрестани огањ рускијех топова био ипак нешто оправно, те су турски топови узели нешто слабије одговарати. Уједно сукобише се непријатељске бојне линије. Пуковник неке пуковније 32. дивизије водио је своју пуковнију јахајући до турскијех окопа. Најпрви буде му коњ убијен. Пуковник се диже и замахнувши сабљом, упути се пред својом пуковнијом напријед, ал ишање само неколико корака; нађе мртвас, а његове чете преко мртваса јуришаху на непријатеља. Руси пропеше се преко парашета и шања и ето заузеше спољашњи крај прве позиције турске.

Руси су лоши чаркаши; они неће да траже заклона, те како сами пуцају, тако и дају пуцати на се на чистини. И сада им је мрзно, употребљавати заузети шањац за заклона, него они јуришаху преко њега даље против главнијем утврђењима турскијем. Но Турци нечекаху ту на навалу с бајунетом, већ оставише утврђења и побјегоше натраг у винограде и воћњаке. Тако Руси освојише прву турску позицију.

Шаховски био би мудро учинио, да се тијем задовољи, да се ове учврстио и причекао, докле Криденер несаузме у-

тврђења код Гривце, те се с њим у истој линији неизравна. Али њему лебно је пред очима велики крет осењена св. Ђорђа, те га жеља поведе, да се пренагли. Криденер био је очито с обе стране сти-снут претежнијом силом, коју су Турци ставили против њега. Али и позиција, која је сад била освојена, бијаше игра према другој иза ње, осамљену »Мамелону«. Но Шаховски ипак одлучи, ударити и на ту позицију, а његове чете радб га послушаху. Прва навала непође за руком. Чете пођоше напријед, али их турски огањ заустави и сад мораше остати у киши од зрња чекајући, док стигне појачање. Сада јуришаху Руси изнова са свијех страна кроз околне винограде напријед и прије него што се је могло и дознати, како то изведоше, Руси и другу турску позицију посједоше, — али је немогоше одржати!

Док је борба трајала на боковима, Турци потискаваху без престанка огромне гомиле пјешачтва напријед, да опет добију своју позицију и према је Шаховски, да би своје чете подупро, поставио био топове напријед, око 7 сати у вече бијаше друга позиција опет изгубљена! Међутим био је и покушај 1. бригаде 35. дивизије на крајњем лијевом крилу, да продре до Плијевне, остао безуспјешан, будући да је муниције било мањкало; бригада би уз велик губитак сузбијена. Двије сатвије бијашу до душе провалиле у Плијевну, али отвори се над њима цијели пакао из турскијех топова са главница и винограда, те они мораше узмакнути.

Сад је већ наде у успјех било, нестало. Шаховски није више имао ни једнога расположивога момка, да узмицање војске заклопи. Турци надвладаше, па и одлучише, својом побједом окористити се. Разасуви се на мање чете, допрјешете до прве своје пизидије и отеше онђе три тона прије него што су се батерије, које је Шаховски био ове дао оставити, могле узмакнути. Турци бацаху бомбе у мјеста у долини, која су била пуна рањеника. После, кад се је био мрак ухватио, развијоше се башибозуци по равници, а Шаховски и његов отпој могоше на бржуљку, где стајаху, одозг чути, како рањеници јачу и Турке узалуд за милост моле.

У 9 сати сађе генерал са својем штопом са бријега, те се упути преко гомила мртвијех и рањенијех и кроз чете бјежећих, праћен виком башибозука, који бјежеће прогонише. У 1 сат по ноћи главни стан стаде да одпочине, али у 4 сата изјутра диже се опет вика, да се башибозуци главном стану приближуу и главни стан диже се опет даље. Једина заштита заповједника лијене јучерашње војске бијаше шака Козака. У јутро при-сјеје Криденеру глас, да је и он много изгубио и да неможе напријед, него да мора узмакнути на Осму (ријеку према Никопољу).

ЦЕТИЊЕ, 4. Августа. — Свијетли Књаз и Господар кренуо је у посећјељак зором са Цетиња те је исти дан у вече сретно к својој војсци присрјео.

— У понеђањак 1. Августа, као на дан смрти славне усмене покојног Књаза Данила, држана је по обичају божанствена литурђија са парастосом, коме присуствоваху сви овјешњи званични чиновни са мноштвом општинства. Чинодјејствовао је преосвешт. митрополит г. Иларнон уз асистенцију преосв. г. именов. владике Љубише и више свјештеника.

— Јавише нам телеграфично из Котора да је 1. о. м. био избор начелника и присједника новоустројене општине, и би једногласно изабран г. капетан Томо Липовац за начелника, а за присједнике г. г. Грур Петровић, Вицко Томичић, Јевто Милић, Петар Јакшић, Божо Бурић и Косто Галашо. У вечер су грађани послали у почет новонаименованом начелнику војничку банду и ишли су му на честитање.

Позив на предлогу.

Од почетка Јулија излази у Петрограду сваке неђеље

„Славјански мир“

(Славјански свијет)

ИЛУСТРОВАНИ ЗБОРНИК

књижевнијех, историјскијех и географичкијех чланака

О Славенима.

Савременој Русији пало је у дио, да ослободи балканске Славене од пет-вјековнога турскога угњетача и дозове их у нови самостални живот. Предидућа покољена, гледала су да се користе удобнијем

ментима, за обезбједити слободу опстанка сроднијех нам Славена, но политички догађаји, који су смуњивали Јевропу течајем посљеднијех двајух стољећа, недадоше Русији могућности, да развије окове, што Турци ударише на Славене. У данашњем добу куцнуо је час за ослобођење Славена: — наша браћа пролијевају своју крв за свету ствар ослобођења, и није далеко вријеме, ће ће влади Османлија на Балкану наступити жељени конач. Но од тога првога акта будућег великога Славенства отвара се широко поље нове радње: подузети умни развитак ослобођенијех народа, пробудити у њима дух заједништва са Русијом и залијечити ране, нанесене им вјековнијем грабежима и насиљима Турака. Зато, да то ново дело буде плодотворно, рускоме је општинству прије свега потребно, да се што ближе и свестраније упозна са сроднијем му народима. На жалост, пробудити се у општинству нужаа ближњег упознаштва са Славенима, данас као и досад неналази праведно задовољштина, јер већина сачинења о Славенима, излазећих већијем дијелом у облику брошура, а са врло незнатном изнимком, незадовољавају растућу потребу руске читајуће публике, која је ради тога принуђена, црпети знање једино из периодичке штампе.

Зборник „Славјански Мир“ има циљ, да у колико је могуће, помогне брзо и основноме упознашству рускога општинства, са Славенима. Ради тога ће се на странама зборника налазити:

Књижевне расправе упознаштво са поезијом Срба, Бугара и др. и са њиховијем белестријскијем производима: повјести приповједкама и т. д.);

Географски чланци, састављени на основу најновијех географскијех извјешташа и описа;

Етнографске расправе, (упознавање са начном живота Славена, њиховијех обичаја навада и вјеровања и пр.);

Историјске монографије а и описи знатнијех догађаја, епизода из Славенске историје.

Политички чланци, објашњујући економско стање Славјана њихову трговину и индустрију.

Биографије и портрете радника оданијех славенскоме питању.

Библиографске библиографије рецензије новозашлијех књига о Славенима.

Осим тога, у „Славенском миру“ биће ред расправа о савременој војни.

У виду ближега и прегледнијег упознаштва са славенскијем народима, већина у „Славенском миру“ сажеште-нијех чланака биће илустровано мноштвом вјешто изведенијех цртежа представљајућих: видове градова особитијех зданија, знатнијех мјеста; сцене из народног живота, типове, одјеће и уресе, новце; географичке карте крај текста и такође и портрете знатнијех радника.

Зборник „Славјански Мир“ издаје се за први почетак у два дијела, од којих први, садржећи у себи 30 штампанијех листова са множином цртежа, већ се налази у штампи; први издатак тога дијела изишао и ступио у продају 3. Јулија. Други дио зборника садржаваће 32 штампана листа. Објављење о следшијем четима обзнаниће се после изласка 2. дијела.

Предлагана цијена двајух дијелова

Зборника „Славјанског Мира“

Без доставке 5 рубаља, с доставком 6 руб. Сваки дио за 3 р. с доставком 3 руб. 50 копј. Зборник „Славенског мира“ слаће се, чим угледа свијет. Сваки излазак садржаваће 2 штампана листа са 4 и више дрворезнијех цртежа. У посебној продаји сваки издатак стоји 25 копјека, с доставком 30 коп. који се могу послати и у маркама у простом писму.

Свијема предлаганима на обадва дијела зборника „Славјанског Мира“ даће се одма при првом издању без-платно оншта карта балканскога полуострва, састављена и издавана у 1877 г. Величина карте 14 аршина дужине и више од аршина ширине на 2 велика листа. У продаји стоји та карта 1 руб. без доставке. Осим тога, разаслаће се свијем добившијем обадва дијела зборника у виду премијем, особити албум:

Хероји савремене војне.

Албум тај садржаваће у себи двадесет умјетно израђенијех портрета са краткијем животописима; продавање се без пошлице за 2 рубаља, с доставком 2 руб. 50 копј., а у златном прешлету 3 рубаља.

Г. г. ван-петроградски предлаганици нека адресују своја писма изравно и искључиво на автора и издаваоца зборника „Славјанског мира“, **Василиј Петровић Турба** у Петрограду, Чернишев пер., д. Про 6.

У државној штампарији.